

RETROCÉS DE LA NATALITAT

Els naixements cauen a Catalunya per primera vegada en una dècada

La frenada de la immigració agreujarà la tendència a la baixa en els pròxims anys
La crisi econòmica va propiciar el 2009 un descens del 5% respecte del 2008

Dimecres, 23 de juny de 2010

Fins i tot les embarassades que no deixen de veure pel carrer dones en el seu mateix estat ho tindran més difícil per seguir mantenint aquesta percepció. La crisi ha tornat a demostrar les seves conseqüències demogràfiques: els naixements van caure un 4,85% l'any passat a Catalunya respecte del 2008 i es van situar en 84.914, segons l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Per descomptat, el terratrèmol econòmic i els seus efectes (entre ells, el retorn als seus països de moltes immigrants i el descens de l'arribada d'estrangers) són els principals causants que neixin menys nens. Però no els únics, perquè també comença a notar-se una tendència que s'accentuarà al llarg dels pròxims anys: part de les dones autòctones nascudes en el *baby boom* dels anys 70 ja han tingut la descendència desitjada o ja han començat a allunyar-se de l'edat més fèrtil, i han donat pas a una generació molt menys nombrosa de potencials mares.

Des del 1998, quan hi va haver 56.831 naixements (76 menys que el 1997), Catalunya no havia experimentat cap descens de la natalitat. L'augment de la població i la bonança econòmica van afavorir que cada any naixessin 2.000 o 3.000 nens més que en l'anterior. Fins al punt que el 2008 van venir al món un total de 89.249 criatures, una xifra que no es registrava des del 1979 i que serà difícil de tornar a aconseguir a curt termini.

VARIABLES NEGATIVES / Com recorda Daniel Devolder, expert del Centre d'Estudis Demogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona, els últims números oferts per l'INE mostren una situació demogràfica similar a la dels anys 2006 i 2007, de manera que aquest descens del 4,85%, que coincideix pràcticament amb la mitjana espanyola, «no seria enorme si fos ocasional». El problema, matisa, seria considerable si la dinàmica es prolongués molt en el temps, a la vegada que admet que hi ha una sèrie de variables que, com a mínim de cara a l'any que ve i el següent, no contribuïràn en absolut a rejevenir la piràmide poblacional.

I no parla de la tisorada del Govern espanyol que posarà fi a partir del pròxim 1 de gener al xec nadó dels 2.500 euros. Parla de la crisi que ha dissuadit moltes persones de tenir descendència i que ha generat una forta baixada de la natalitat, sobretot entre les immigrants, amb una caiguda d'entre el 15% i el 20% en els col·lectius de romaneses, bolivianes i equatorianes.

CONCILIACIÓ LABORAL I FAMILIAR / Amb aquestes perspectives i amb una taxa de fecunditat d'1,53 fills per dona, Catalunya (i també Espanya, amb 1,40) s'allunyen encara més del reemplaçament generacional, establert en 2,1 descendents per ciutadana. Una bretxa que es podria engrandir amb la crisi «malgrat que és molt difícil fer pronòstics», adverteix Devolder.

En principi, el fet que algun membre de la parella s'hagi quedat sense feina és molt probable que obligui a descartar tenir fills de moment, però a la vegada, i encara que sigui més infreqüent, pot animar a tenir-ne perquè un dels pares disfrutaria de més temps per criar-los. «És molt important fomentar la conciliació laboral i familiar perquè augmenti la natalitat», insisteix l'expert del Centre d'Estudis Demogràfics, de manera que és molt difícil trobar gaires ànims de procreació en aquelles persones que s'han vist amb l'obligació de fer més hores a la feina per por de perdre-la o que viuen més estressades per aquest mateix motiu.

ESCOLES I PEDIATRES / ¿Obligàrà aquest panorama flux pel que fa a naixements a prendre mesures al Departament d'Educació? Segons fonts d'aquesta conselleria, amb les dades del 2009 no n'hi ha prou per si mateixes per modificar les previsions en aquesta matèria: «Un descens del 5% en un any puntual no és preocupant si tenim en compte que en el període que va del 2003 al 2009 Catalu-

nya va experimentar un increment de 192.000 alumnes, a raó d'uns 15.000 cada any». En aquest sentit, «el més important és parar atenció a quina serà la tendència a llarg termini». «Els nens comencen l'escolaritat als 3 anys, i això dona un cert marge als centres, que tenen molt en compte les taxes de natalitat i els empadronaments a l'hora de modular l'oferta de places», explica aquesta font.

¿I en pediatria? En opinió del doctor Vicente Molina, president de l'Associació Catalana de Pediatria, «sempre han faltat pediatres» en aquesta comunitat, «però com que no hi ha cap estudi detallat que digui quants especialistes fan falta, no es pot saber amb exactitud si el descens de la natalitat compensarà la carència de pediatres».